

Рибальченко А.М., асистент

Полтавська державна аграрна академія, Україна

ОЦІНКА КОЛЕКЦІЙНИХ ЗРАЗКІВ СОЇ ЗА УРОЖАЙНІСТЮ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Головним завданням селекції будь-яких сільськогосподарських культур у всі часи було і залишається підвищення продуктивності рослин. Висока продуктивність – це результат найбільш оптимального поєднання елементів структури врожаю [1]. Урожайність – найважливіший результативний показник землеробства і сільськогосподарського виробництва в цілому. Зміни клімату призводять до коливань врожаю сої в межах 10-20%, вплив екстремальних погодних умов може досягти 30-60% [2].

Польові дослідження проводилися в 2013-2015 рр. на дослідному полі Полтавської державної аграрної академії, що за зональним розподілом відноситься до Лісостепу України. Об'єктом досліджень була колекція сої різного еколого-географічного походження. Вивчали 145 колекційних зразків, які походять з 14 країн світу. Агротехніка вирощування колекційних зразків – загальноприйнята для зони. У кожній групі стиглості урожайність порівнювали кожний зразок зі стандартом. Проводили фенологічні спостереження з подальшим розподілом зразків за групами стиглості. Збирали врожай вручну.

Під час вивчення урожайності (г/м²) використано Широкий уніфікований класифікатор роду *Glycine max* (L.) Merr. згідно якого зразки розподілено за такими параметрами (до стандарту, %): дуже низька < 65-75 %, низька 76-95 %, середня 96-115 %, висока 116-135 %, дуже висока > 135%.

Дуже низьку урожайність (< 76% до стандарту) виявлено у 15 зразків: Armour, Мавка, Сильвія, Сузір'я, Nattawa, Либідь, Ксеня, Валюта, Norpro, Dunajka, Харківська 80, Горлиця, Sacura, Кент, Таврія.

Низьку урожайність, яка була в межах 76-95% до стандарту, проявили 80 зразків сої: Анастасія, Легенда, Лада, Білявка, Танаїс, Білосніжка, Діона, Золотиста, Галі, Кобза, Юг-30, Злата, Київська-98, Селекта 101, Лика, Берегиня,

Єлена, AC Bravor, Краса Поділля, Атланта, Karikachi, Optimus, Знахідка, Аметист, Tochi day, ВНИИОЗ-76, Merlin, Медея, Смолянка, Хуторяночка, Антрацит, Ятрань, Роксолана, Особлива, Хорол, Glacier, Естафета, Ювілейна, Анжеліка, Оріана, Мальвіна, Київська-27, Подяка, Лара, Ствига, Фея, Прикарпатська 96, Л-101, Омега вінницька, Спринт, Скеля, Срібна Рута, Стратегія, MN 0901, Говерла, Аркадія одеська, Дені, Лариса, Деймос, Офелія, Княжна, Святкова, Вінничанка, Артеміда, Ніна, Heinong 44, Корсак, Галина, Селекта 201, Монада, Смуглянка, Донька, Марината, Ірина, Подільська 1, Антошка, Wayne L 72-1401, L 94-1110, Іна, Селекта 302.

Середньою урожайністю (96-115% до стандарту) характеризувалися 42 зразки сої: Аннушка, Gaillard, Васильківська, СН 32-15, Адамос, Фаетон, Устя, Байка, Подільська 416, Вільшанка, Мрія, Юг-40, Поема, Фортуна, Альба, Маша, Агат, Феміда, Чернівецька 8, Подолянка, Фарватер, Срібна, Чара, Анатоліївка, Славія, Чернівецька 9, Ельдорадо, Іванка, KG-70, Sui 76-5191, Георгіна, Harosoy e1E2e3, L 71-920, L 63-3117, L 65-540, Connor, KG-30, Вілана, Даная, Алмати, Дельта, Седмиця.

Високу урожайність (116-135% до стандарту) виявлено у 8 зразків: ОАС Vision, LF-8, Алмаз, Хвиля, КиВін, Blackjack 21, Hejiao 87-94-3, Heinong 10.

Оцінювання колекційних зразків сої за урожайністю має важливе значення в селекційній роботі. Зразки з високим рівнем урожайності такі як ОАС Vision, LF-8, Алмаз, Хвиля, КиВін, Blackjack 21, Hejiao 87-94-3, Heinong 10 доцільно використовувати для подальшої селекційної роботи і залучати в селекційні програми зі створення високопродуктивних сортів.

Література:

1. Лавриненко Ю.О., Вожегова Р.А., Базалій В.В., Кузьмич В.І. Удосконалення доборів на підвищення продуктивності сої в умовах зрошення. Фактори експериментальної еволюції організмів, 2015. С. 129-131.
2. Іванюк С. В. Потенціал продуктивності соєвого поля. Агробізнес сьогодні. 2015. № 21 (316). С. 50-51.